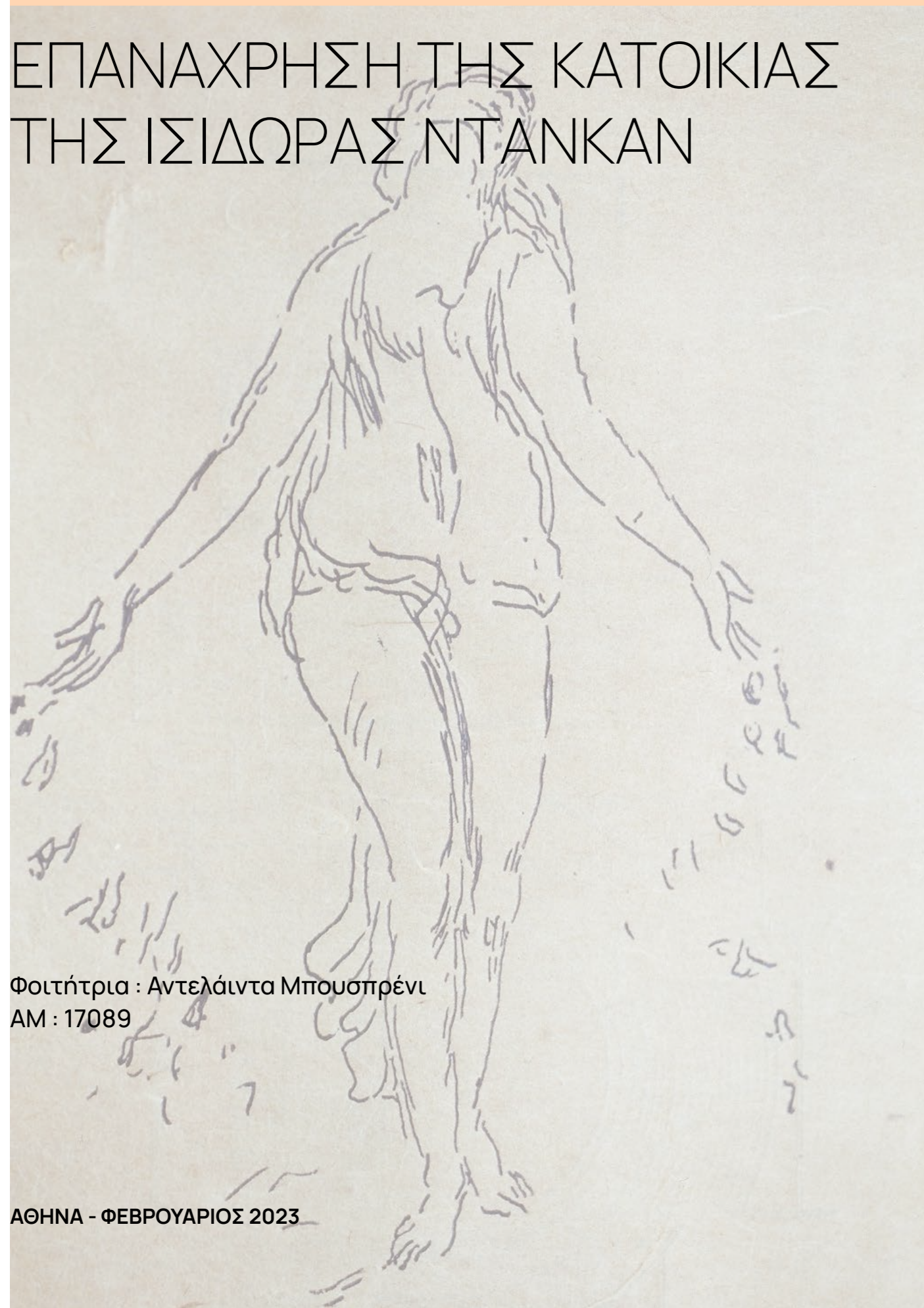

FLOW OF MEMORY

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ
ΤΗΣ ΙΣΙΔΩΡΑΣ ΝΤΑΝΚΑΝ

Φοιτήτρια : Αντελάντα Μπουσπρένι
ΑΜ : 17089

Επιβλέπουσα καθηγήτρια : Μαρία Μοίρα

ΑΘΗΝΑ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2023

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ UNIVERSITY OF WEST ATTICA

ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία εξετάστηκε από την κατώθι εξεταστική επιτροπή:

Δρ.Μαρία Μοίρα
(επιβλέπουσα καθηγήτρια)

Δρ.Μάρθα Λουκία
(μέλος εξεταστικής επιτροπής)

Δρ.Ζωή Γεωργιάδου
(μέλος εξεταστικής επιτροπής)

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κατώθι υπογεγραμμένη Αντελάιντα Μπουσπρένι του Ντάντη με αριθμό μητρώου 17089 φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού του Τμήματος Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, βεβαιώνω ότι είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια που προσφέρθηκε στην εκπόνησή της αναγνωρίζεται και αναφέρεται στο κείμενο. Επιπλέον, αναφέρονται όλες οι βιβλιογραφικές πηγές που αξιοποιήθηκαν, πρωτογενείς και δευτερογενείς, είτε η συμβολή τους παρατίθεται επακριβώς ως απόσπασμα είτε ως παράφραση.

Επίσης βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου.

Η Δηλούσα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εν λόγω πτυχιακή εργασία έχει ως αφορμή το ενδιαφέρον μου για τα βιβλία καθώς και για τον σχεδιασμό των χώρων που τα φιλοξενούν. Στην Αθήνα υπάρχουν πολλές δημοτικές βιβλιοθήκες με αρκετό υλικό το οποίο επιτρέπει την πρόσβαση στη πληροφορία σε όλους τους πολίτες, εξίσου. Αυτό όμως δεν συμβαίνει σε όλες τις περιοχές της Αθήνας, καθώς ως κάτοικος της περιοχής του Βύρωνα, έχω παρατηρήσει πώς ο δήμος κατακλύζεται από χώρους εστίασης και διασκέδασης αλλά υστερεί σε χώρους καλλιέργειας του πνεύματος, όπως οι βιβλιοθήκες.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω δεδομένα, και ιδιαίτερα τη προσωπική μου εμπειρία, ένας χώρος ο οποίος θα συνδύαζε τις δύο χρήσεις, και εν δυνάμει θα μπορούσε να γεφυρώσει το χάσμα τους, είναι αυτό που χρειάζεται η περιοχή. Ο λόγος για την επιλογή του θέματος υπήρξε η πρόκληση της σχεδίασης μια δημόσιας βιβλιοθήκης με χώρο εστίασης σε ένα διατηρητέο κτίριο, το οποίο άνηκε σε μια ιδιαίτερη προσωπικότητα, την Ισιδώρα Ντάνκαν.

Στόχος της πτυχιακής εργασίας είναι μέσα από την έρευνα και την μελέτη του διατηρητέου κτιρίου και την ανασκόπηση στην ζωή και το όραμα της ιδιοκτήτριας του, να σχεδιαστεί μια Δημόσια Βιβλιοθήκη όπου θα στεγάζει χώρο εστίασης αλλά και χώρο εκδηλώσεων και θα αποτελεί μια πηγή πληροφόρησης, ψυχαγωγίας και ανάπαυσης. Ο χρήστης με την επίσκεψη του ενημερώνεται, κοινωνικοποιείται, ψυχαγωγείται με αποτέλεσμα ο χώρος αυτός να παρακινεί τον κόσμο να επισκέπτεται τις βιβλιοθήκες πιο συχνά.

Κατά τον σχεδιασμό ακολουθήθηκαν δύο μέθοδοι προσέγγισης. Η πρώτη είναι ως προς το κέλυφος του κτιρίου το οποίο αντιμετωπίστηκε με σεβασμό καθώς θεωρείται διατηρητέο μνημείο. Η δεύτερη, που αφορά το εσωτερικό του κτιρίου, διαμορφώθηκε από τον φιλελεύθερο και αντισυμβατικό χαρακτήρα της Ισιδώρας Ντάνκαν. Οι έννοιες χορός, κίνηση, ροή που έγιναν ταυτόσημες με την διάσημη χορεύτρια, καθόρισαν τη σχεδιαστική διαδικασία και αποτυπώνονται στο εσωτερικού του αυστηρού και ορθοκανονικού κελύφους.

Οι χώροι και οι χρήσεις είναι κατανοημένοι έτσι ώστε το κοινό να μπορεί να περιηγηθεί στους χώρους ακολουθώντας αυτήν την “ροή” που διακρίνεται μέσα από τον σχεδιασμό.

Συνοψίζοντας, στην πτυχιακή εργασία γίνεται επανάχρηση ενός διατηρητέου κτιρίου ως Δημόσια Βιβλιοθήκη που στεγάζει παράλληλα χώρους εστίασης και εκδηλώσεων. Ο σκοπός είναι ο σχεδιασμός περισσότερων βιβλιοθηκών σε συνοικιακές περιοχές όπως ο Βύρωνα και παράλληλα η ανάδειξη και η αναβίωση του κτιρίου τιμώντας τη ψυχοσύνθεση και τη νοοτροπία της Ισιδώρας Ντάνκαν.

ABSTRACT

This thesis is motivated by my interest in books as well as in the design of the spaces that host them. In Athens there are many municipal libraries with enough material which allows access to information to all citizens, equally. But this is not the case in all areas of Athens, as a resident of the Byron area, I have noticed how the municipality is flooded with dining and entertainment venues but lags behind in places of cultivation of the spirit, such as libraries.

Taking into account the information above, and especially in my own personal experience, a space that would combine the two uses, and could potentially bridge their gap, is what the area needs. The reason for choosing the subject was the challenge of designing a public library with a dining area in a listed building, which belonged to a special personality, Isidora Duncan.

The purpose of this thesis is, through the research and study of the preserved building and the review of the life and condition of its owner, to design a Public Library where it will host a dining area as well as an event space and will be a source of information and entertainment as well. The user through his visit he will be receiving informations, he will socialize and be entertained, which as a result, this space will motivate people to visit libraries more often.

Two methods of approach were followed during the design. The first is regarding the shell of the building which was treated with respect as it is considered a preserved monument. The second, concerning the interior of the building, was shaped by the liberal and controversial character of Isidore Duncan. The concepts of dance, movement, flow that became synonymous with the famous dancer defined the design process and are captured inside the strict and orthogonal shell.

The spaces and uses are distributed so that the public can navigate the spaces following this “flow” that is distinguished through the design.

In summary, the thesis reuses a preserved building as a Public Library that also hosts dining and event spaces. The purpose is to design more libraries in neighborhood areas such as Byron and at the same time highlight and revive the building honoring the psyche and mentality of Isidore Duncan.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή 1

Μέρος 1ο

1. Ισιδώρα Ντάνκαν	
1.1 Η “Ξυπόλυτη Χορεύτρια”	5
1.2 Το όραμα της για την κατοικία	7
2. Περιοχή Μελέτης	9
3. Έρευνα για το Κτίριο	
3.1 Ιστορικά στοιχεία	11
3.3 Μορφολογική Περιγραφή	13
4. Η Υπάρχουσα κατάσταση	
4.1 Εξωτερικό κέλυφος	15
4.2 Περιγραφή του Εσωτερικού Χώρου	17
4.3 Αποτύπωση του Κτιρίου Σχέδια	23

Μέρος 2ο

5. Μελέτη - Σχεδιασμός	
5.1 Απαιτήσεις Σχεδιασμού	29
5.2 Κτιριολογικό Πρόγραμμα	31
5.3 Οργανόγραμμα Πρότασης	33
5.4 Κεντρική Ιδέα	35
6. Μέλετη τελικής πρότασης	
6.1 Τα στάδια της προσέγγισης	37
6.2 Τελική Πρόταση	38
6.3 Σχέδια	39
6.4 Υλικά και Έπιπλα	53
6.5 Φωτισμός	53
6.6 Φύτευση	54
6.7 Φωτορεαλιστικές Απεικονήσεις	55
Βιβλιογραφία	63
Πηγές Οπτικού Υλικού	63

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Αντικείμενο της πτυχιακής εργασίας είναι η επανάχρηση της κατοικίας της αμερικανίδας χορεύτριας Ισιδώρα Ντάνκαν ως Δημόσια Βιβλιοθήκη, που στεγάζει χώρο εστίασης στην περιοχή του Βύρωνα.

Στόχος είναι μέσα από τον σχεδιασμό αυτού του κτιρίου είναι η προώθηση της ύψιστης σημασίας των δημόσιων βιβλιοθηκών και την ανάπτυξη του μορφωτικού και πολιτιστικού επιπέδου της περιοχής.

Ζητούμενο της μελέτης είναι ότι κατά την σχεδιαστική διαδικασία, το κτιρίο να αντιμετωπιστεί με σεβασμό ως προς το κέλυφος καθώς είναι ένα διατηρητέο μνημείο με μεγάλη ιστορία, αλλά παράλληλα με την αισθητική και ανάπτυξη του εσωτερικού χώρου να αναδειχθεί η μνήμη της ιδιοκτήτριας, με την εκκεντρική προσωπικότητα της και η οποία ήταν πρωτοπόρος του σύγχρονου χορού. Η κίνηση, η ροή, η ελευθερία, η αρμονία είναι όροι που την χαρακτηρίζουν και έννοιες που αποτυπώνονται μέσα από τον σχεδιασμό αυτού του χώρου.

Πηγές της έρευνας υπήρξαν η διαδικτυακή αναζήτηση, η βιβλιογραφία και η επιτόπια επίσκεψη του κτιρίου.

ΜΕΡΟΣ 1ο

Ισιδώρα Ντάνκαν Η “Ξυπόλυτη Χορεύτρια”

Εικόνα 1: Φωτογραφία της Ισιδώρας Ντάνκαν.

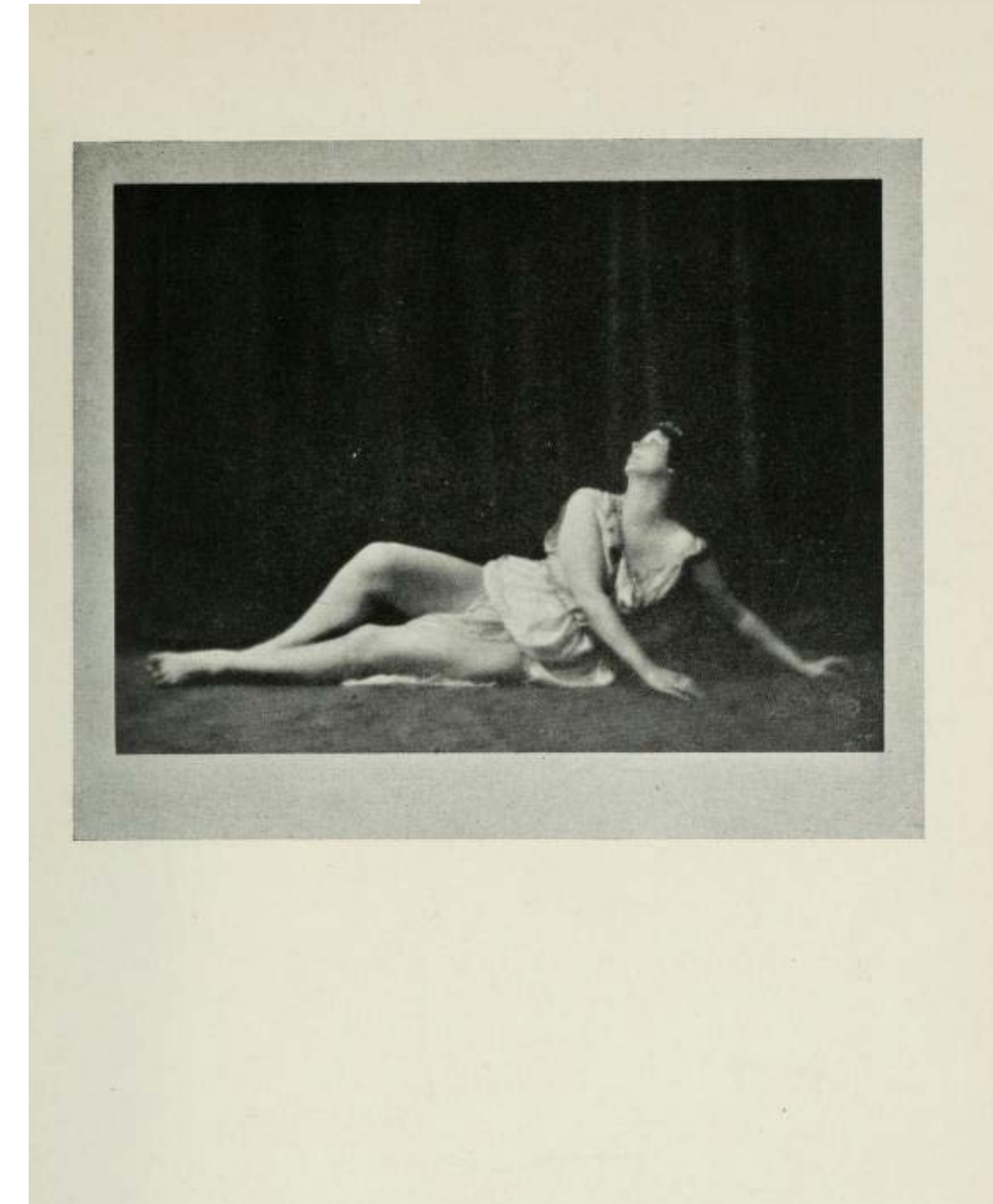
Η Άτζελα Ισιδώρα Ντάνκαν γεννήθηκε στις 27 Μαΐου του 1877 στο Σαν Φρασινσκό της Καλιφόρνια. Ζούσε με τη μητέρα της και τα τρία αδέρφια της. Από μικρή η Ισιδώρα είχε έφεση στην μουσική και στον Χορό, συγκεκριμένα στο Πιάνο και στο Μπαλέτο. Στα 6 της χρόνια, το έμφυτο ταλέντο της στην κίνηση και τον χορό δεν μπορούσε να παραμείνει κρυφό καθώς συνήθιζε να “διδάσκει” χόρο στα παιδιά της γειτονιάς. Στα 13 της εμφανιζόταν σε χορευτικές παραστάσεις στο Σαν Φρανσίσκο και στην συνέχεια στο Σικάγο και στην Νέα Υόρκη. Παρά την επιτυχία της σαν χορεύτρια στην Αμερική, ο αυστηρός τρόπος κίνησης του Μπαλέτου δεν την ευχαριστούσε και ηθέλε να δοκιμάσει νέες πρωτοποριακές χορευτικές κινήσεις. Αυτό λόγω επόχης δεν ήταν αποδεκτό και έτσι η Ντάνκαν το 1900 μετακόμισε στο Λονδίνο.

Η επαφή της με την Ελλάδα προέκυψε από τις σπουδές της, στο Λονδίνο, στην ελληνική μυθολογία και αρχιτεκτονική. Οι κινήσεις της ήταν ιδιαίτερα συναισθηματικές και είχε την ικανότητα να μεταδίδει με τον ανάλαφρο χορό της ότι ένιωθε. Κυριαρχούσε αρμονία στις κινήσεις της.

Ο όρος Ξυπόλυτη χορεύτρια προέκυψε από τις εμφανίσεις μετέπειτα όπου η ενδυμασία της ήταν αρχαιοελληνικού τύπου και χόρευε Ξυπόλυτη. Είχε πάθος για τον ελεύθερο αρχαιολογικό χορό και υιοθέτησε από τις κινήσεις του. Ο διαφορετικός τρόπος προσέγγισης του χορού από την Ισιδώρα αντιμετώπιστηκε πολύ θετικά από τους Ευρωπαίους θεατές.

Με επιρροές από την ελληνική γλυπτική και την ιταλική Αναγέννηση, η Ισιδώρα ντυμένη με μανδύες και χορεύοντας Ξυπόλυτη εντυπωσίασε το κοινό. Το πνεύμα της ήταν πολύ ανήσυχο και παράλληλα με τον χορό ασχολήθηκε με την φιλοσοφία, την ποίηση και τη ζωγραφική. Έκεινη περίπου την εποχή διαμόρφωσε πλήρως την αντισυμβατική και εκκεντρική προσωπικότητά!

¹ Άγνωστος συγγραφέας (Χωρίς ημερομηνία). <https://www.mixanitouxronou.gr/isidora-ntankan-i-xipoliti-cho-reftria-pou-empnefstike-apo-tin-elliniki-mithologia-ke-fotografithike-brosta-apo-tis-kariatides-pnigike-apo-to-foulari-pou-blechtike-stis-rodos-tou-aftokinitou-tis/>

Εικόνα 2: Φωτογραφία της Ισιδώρας Ντάνκαν ξαπλωμένη με την χαρακτηριστική της ένδυση.

Ισιδώρα Ντάνκαν Το όραμα της Ισιδώρας για το κτίριο

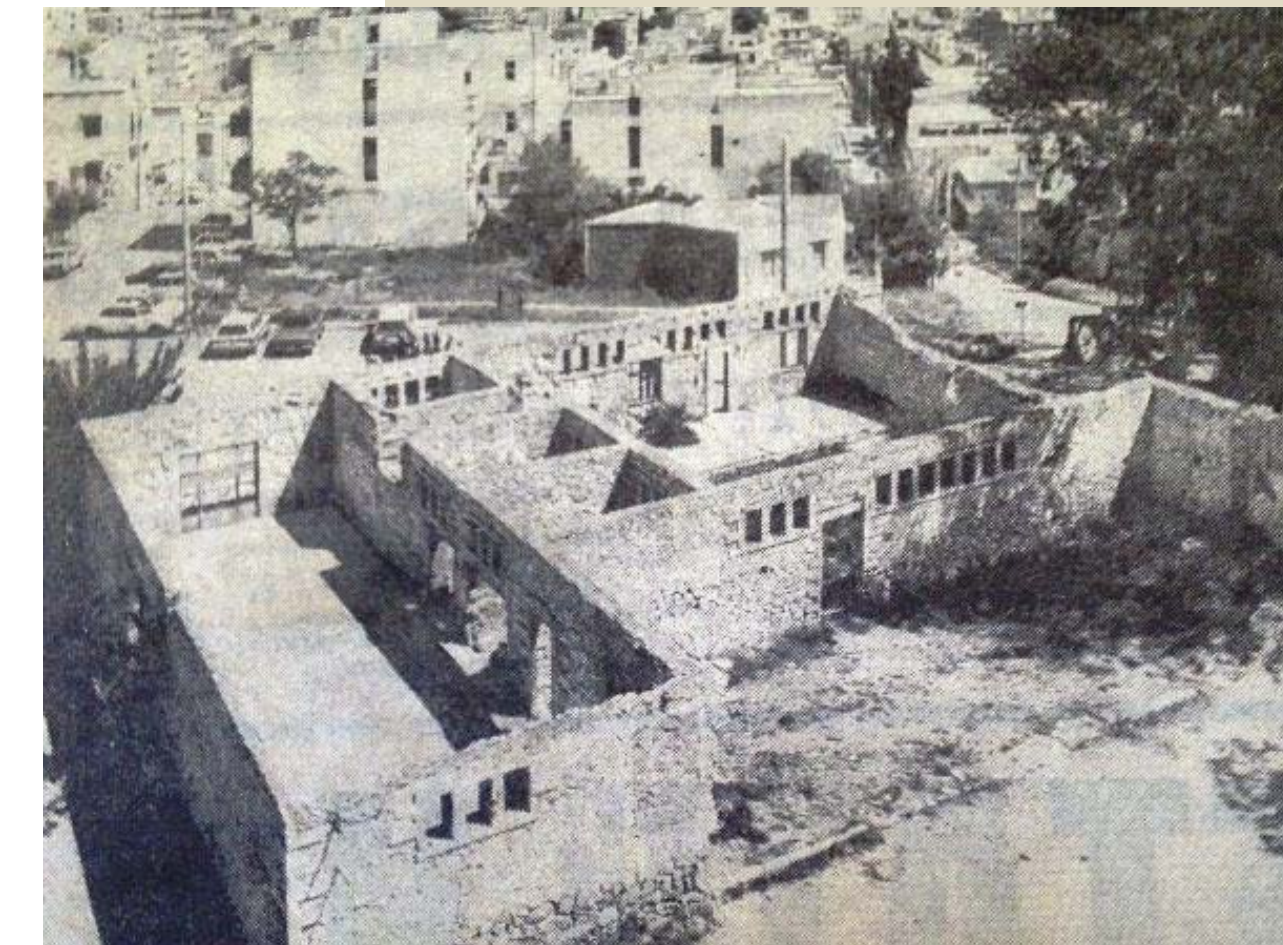
Εικόνα 3: Φωτογραφία της Ισιδώρας Ντάνκαν με την χαρακτηριστική της ένδυση, ποζάρει μπροστά από τις Κόρες.

Η Ντάνκαν έμεινε στον Κοπανά για ένα χρόνο το 1903 διαμέσου των Ορεσטיακών (συγκρούσεις γύρω από το γλωσσικό ζήτημα), επισκέφτηκε την Αθήνα το 1915 (αρχή Εθνικού Διχασμού Α' Παγκόσμιου Πολέμου) και το 1920 (Θάνατος Βασιλέως Αλεξάνδρου και ανατροπή Βενιζέλου). Στην επίσκεψη της το καλοκαίρι του 1920 η Ντάνκαν ήθελε να πραγματοποιήσει το όραμα της, την ίδρυση σχολής χορού, όμως όταν αντίκρισε την κατοικία απογοητεύθηκε. Η οικία είχε υποστεί ζημιές και είχε μετατραπεί σε στάνη αλλά και οχυρό επαναστατών.

Εικόνα 4: Φωτογραφία της Ισιδώρας Ντάνκαν με την χορευτική της ομάδα.

Για την αποκατάσταση του χρειάζοταν ενίσχυση ή δάνειο, υπήρχε όμως και άλλο πρόβλημα, ζήτησε να γίνει από τις αρμόδιες υπηρεσίες έρευνα μήπως και βρεθεί νερό κοντά στο σπίτι της στον Υμηττό, πράγμα το οποίο το κράτος δεν δέχτηκε στην αρχή να το παραθέσει αλλά με την βοήθεια του φίλου της Μπενάκη πραγματοποιήθηκε. Καθώς δεν είχε πλέον την οικονομική δυνατότητα να πραγματοποιήσει τον στόχο της έφυγε από την Ελλάδα για να επιστρέψει πίσω στο Παρίσι. Ο αδερφός της ο Ραϋμόνδος κατοίκησε τον Κοπανά για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα και συνέχισε να επιστρέφει μέχρι και το 1963. Κατά τη διάρκεια της διαμονής της οικογένειας Ντάνκαν το 1903 και για όσο διάστημα διέμεινε σε αυτή ο Ραϋμόνδος με τη σύζυγό του, Πηνελόπη Σικελιανού, η οικία αποτέλεσε κέντρο μιας αυτοστηριζόμενης οικονομικά κοινότητας (παραγωγή κλωστών, υφαντών, κεραμικών) με πηγή έμπνευσης την αρχαία Ελλάδα. Το εσωτερικό του σπιτιού ήταν επιπλωμένο με χειροποίητα αντίγραφα επίπλων κλασικών χρόνων κατασκευασμένα από τον ίδιο τον Ντάνκαν και όσοι εισέρχονταν σε αυτό, όπως και στην κοινότητα επιτρεπόταν να φορούν μόνο αρχαιοπρεπή ρούχα².

Εικόνα 5: Αεροφωτογραφία του κτιρίου.

Εικόνα 6: Άποψη εσωτερικού της ακάλυπτης κύριας αίθουσας χορού (πιθ. ΒΔ γωνία)

² Τεχνική Έκθεση Κατάστασης Διατήρησης & Προτάσεων Συντήρησης Λιθοδομής Διατηρητέου Κτιρίου Οικία Ισιδώρας & Ραϋμόνδου Ντάνκαν στην οδό Χρυσάφης 34, Βύρωνα, Αθήνα.

Περιοχή Μελέτης Βυρώνας

Εικόνα 7 :Ο Βύρωνας το 1924.

Εικόνα 8 : Ο Βύρωνας σήμερα.

Ο Συνοικισμός Παγκρατίου, όπως ονομαζόταν στην αρχή, σχεδιάστηκε από τον πολιτικό μηχανικό Γ. Σούλη, σε συνεργασία με τον Επ. Χαρίλαο, πρόεδρο Ταμείου Περιθάλψεως Προσφύγων και κτίστηκε σε περιοχή 98 στρεμμάτων, στο Παγκράτι, που ήταν ακατοίκητη, εκτός το τμήμα του Κοπανά, όπου υπήρχαν σπίτια οικοδόμων. Τα οικοπέδα, τα είχε δώσει δωρεάν, ο ιδιοκτήτης Κοπανά, τσιφλικάς Μαστρονικόλας. Ο Συνοικισμός κτιζόταν κατά τετράγωνα και ο μόνος δρόμος που υπήρχε ήταν η σημερινή οδός Χρ Σμύρνης. ο συνοικισμός μετονομάζεται σε συνοικισμό Βύρωνα με την ευκαιρία του εορτασμού των 100 χρόνων από το θάνατο του Λόρδου Βύρωνα, του μεγάλου Φιλέλληνα ποιητή που πέθανε στο Μεσολόγγι το 1924.

Σήμερα Ο Βύρωνας, είναι αστική περιοχή και δήμος στον Κεντρικό Τομέα Αθηνών της Αττικής. Συνορεύει με τον Δήμο Καισαριανής στα βόρεια, τον Δήμο Αθηναίων και τον Δήμο Δάφνης-Υμηττού στα δυτικά και νοτιοδυτικά αντίστοιχα, τον Δήμο Ηλιούπολης στα νότια, ενώ στα ανατολικά βρίσκεται ο Υμηττός και δασική του έκταση και νοτιοανατολικά η περιοχή του Καρέα η οποία περιλαμβάνεται στα όρια του Δήμου.

Η συνολική έκταση του δήμου είναι 9.204 τετρ. χλμ. και έχει πληθυσμό 61.308 κατοίκους, σύμφωνα με την Απογραφή του 2011¹.

¹ Άγνωστος συγγραφέας (Χωρίς ημερομηνία). http://venceremos33.blogspot.com/2014/03/blog-post_6263.html

Έρευνα για το Κτίριο

Ιστορικά Στοιχεία και χρήσεις του κτιρίου έως Σήμερα

Εικόνα 9 :Α. όψη επί της Οδού Αλατσάτων c. 1947-50

Το κτίριο είναι χαρακτηρισμένο «Ιστορικό Διατηρητέο Μνημείο» από το ΥΠΠΟΕ (ΦΕΚ 530/Β/6-8-1984, Αρ.1675/39031, Ν. 1469/50) και βρίσκεται επί του λόφου «Αύρα» στην ευρύτερη θέση «Κοπανάς» στους πρόποδες του Υμηττού και συγκεκριμένα στην οδό Χρυσάφης 34 στον Δήμο Βύρωνα.

Σύμφωνα με το ΦΕΚ κήρυξης¹, την τεχνική έκθεση ανακαίνισης του κτιρίου και τις βιβλιογραφικές πηγές, το αρχικό οικοδόμημα, ανεγέρθηκε σε οικοπέδο 15 στρεμμάτων, που αγόρασε η χορεύτρια Ισιδώρα Ντάνκαν, από τους αδελφούς Γκιώνη, στον λόφο Κοπανά, στην περιοχή Βύρωνα-Υμηττού, με σκοπό τη στέγαση της οικίας της. Το κτίριο σχεδιάστηκε και κατασκευάστηκε το 1903 από τον αρχαιολάτρη αδελφό της Ραϋμόνδο, με τη βοήθεια του Αλέξανδρου Θ. Φιλαδέφεια, έχοντας ως πρότυπο το Ανάκτορο του Αγαμέμνονα στις Μυκήνες. Για αυτόν τον λόγο ονομάστηκε «Ανάκτορο του Αγαμέμνονος».

Η οικοδομή δεν ολοκληρώθηκε λόγω οικονομικών δυσκολιών και της έλλειψης κοντινής πηγής νερού. Αξίζει να σημειωθεί ότι η Ντάνκαν αναφέρει ότι κατά την εκσκαφή για εύρεση νερού, ο αδελφός της Ραϋμόνδος, εντόπισε αρχαιολογικά κατάλοιπα (πιθ. αρχαίο νεκροταφείο ή τμήμα οικισμού). Από το 1903 η οικία κατοικήθηκε περιοδικά από τους ιδιοκτήτες, που έλειπαν συχνά για περιοδείες στο εξωτερικό. Το καλοκαίρι του 1920 κατά την τελευταία επίσκεψή της στην Ελλάδα, η ιδιοκτήτρια κατέγραψε ότι η οικία είχε υποστεί ζημιές και είχε μετατραπεί σε στάνη αλλά και οχυρό επαναστατών.

Έχοντας το ίδιο πρότυπο κοινότητας-πόλης, ο Ντάνκαν μαζί με τη σύζυγό του, με αίτημα του Βενιζέλου, βοήθησε κατά τον Β' βαλκανικό πόλεμο, πολλούς κατοίκους κοντά τους Άγιους Σαράντα, οργανώνοντας τις κοινότητες σύμφωνα με τα παραπάνω ιδεώδη².

Κατά τη δημιουργία του προσφυγικών συνοικισμών του Βύρωνα (1924) και Υμηττού (1927) απαλλοτριώθηκε μέρος ιδιοκτησίας Ντάνκαν και πιθανότατα κάποια ποσότητα οικοδομικού υλικού του κτιρίου χρησιμοποιήθηκε για την ανέγερση των προσφυγικών κατοικιών. Το 1939 το Ελληνικό Δημόσιο κατέλαβε το κτίριο που βρισκόταν σε άθλια κατάσταση και το 1940- 1950 στον χώρο στεγάστηκε το μπαρ-καφέ-ουζερί «αύρα». Από το 1952 έως το 1958 περαιτέρω διαδοχικές απαλλοτριώσεις διαμόρφωσαν την τριγύρω περιοχή μαζί και τον λόφο Κοπανά. Το 1978 οι χορευτές Μαργκότ Φονταίν και Βάσος Κανέλλος, σε συμφωνία με την δημοτική αρχή άνοιξαν και ανόρθωσαν το οικοδόμημα. Το 1979 ο δήμος με τη συνδρομή του αρχιτέκτονα Αλέξη Κατσαρού, καθάρισε και στόλισε το κτίριο, με σκοπό να γίνει σύγχρονη σχολή χορού.

¹ (ΦΕΚ 530/Β/6-8-1984, Αρ.1675/39031, Ν. 1469/50)

² Τεχνική Έκθεση Κατάστασης Διατήρησης & Προτάσεων Συντήρησης Λιθοδομής Διατηρητέου Κτιρίου Οικία Ισιδώρας & Ραϋμόνδου Ντάνκαν στην οδό Χρυσάφης 34, Βύρωνα, Αθήνα.

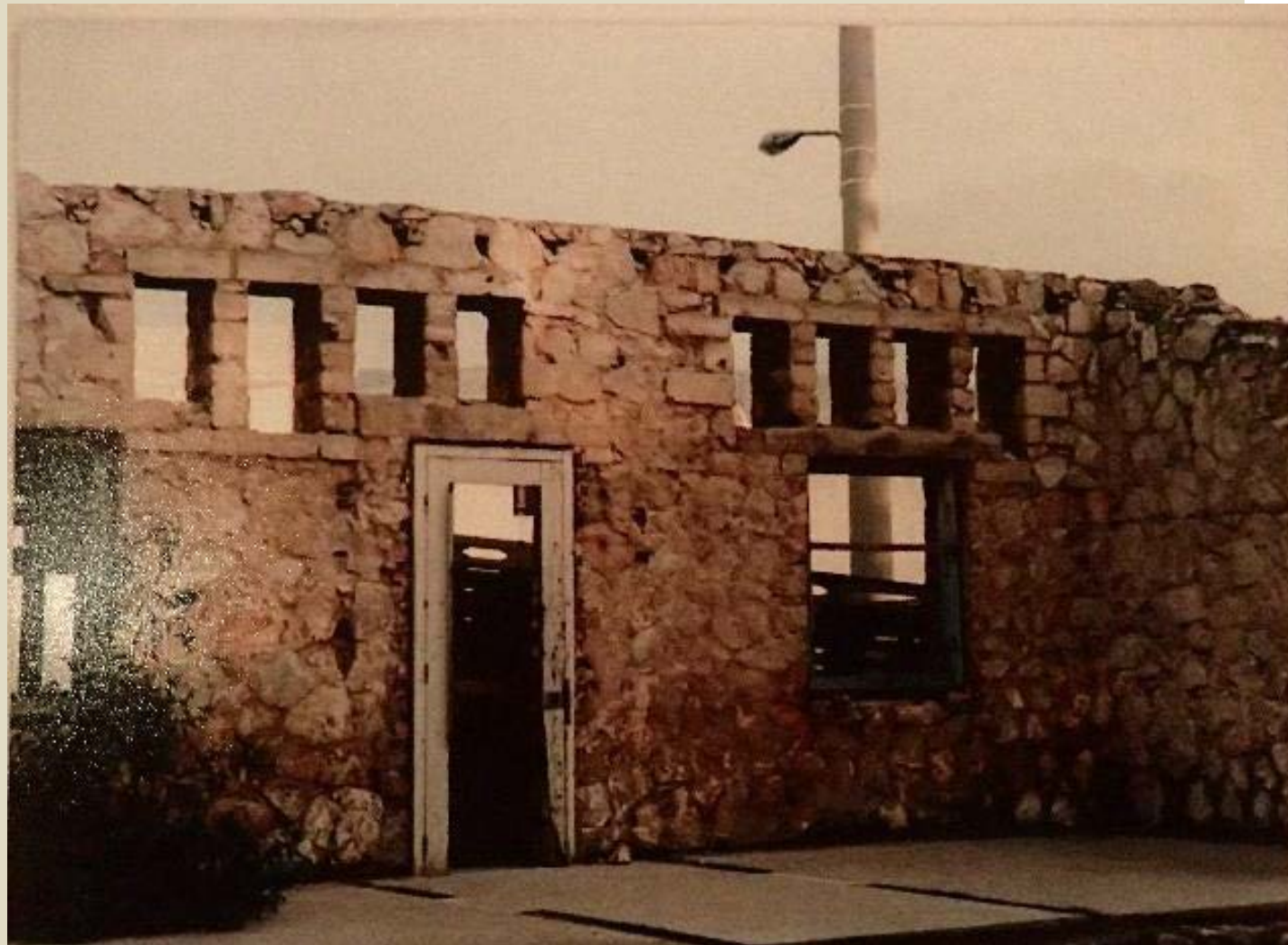
Το 1980 το κτίριο περιήλθε στη δικαιοδοσία του Δήμου Βύρωνα. Από το 1981-1984 λειτούργησε σαν θερινό θέατρο και στέγασε το θέατρο Μάσκες. Ο Δήμος Βύρωνα το 1985 ανέλαβε με δικά του έξοδα την αποκατάστασή, λαμβάνοντας άδεια από τον Σύνδεσμο Αρχιτεκτόνων και Μηχανικών του Υπουργείου Πολιτισμού, με σκοπό τη στέγαση του Κέντρου Μελέτης Χορού Ισιδώρας Ντάνκαν Δήμου Βύρωνα (ΦΕΚ50/Α/26-2-1980, Π.Δ.174).Οι εργασίες ανακατασκευής ολοκληρώθηκαν το 1992 και τα επίσημα εγκαίνια έγιναν το 1994. Σήμερα Το Κέντρο Μελέτης Χορού Ισιδώρας & Ραϋμόνδου Ντάνκαν είναι ένα Κέντρο Έρευνας για το Χορό, ένα διεθνές σημείο συνάντησης, πηγή πληροφόρησης και έμπνευσης για καλλιτέχνες του Χορού και για μέλη της τοπικής κοινωνίας, παιδιά και ενήλικες.Κύριοι άξονες της λειτουργίας του Κέντρου είναι η εκπαίδευση, η δημιουργία και η έρευνα³.

³ Άγνωστος συγγραφέας (Χωρίς ημερομηνία). Κέντρο Μελέτης Χορού «Ισιδώρας και Ραϋμόνδου Ντάνκαν» <https://www.dimosbyrona.gr/article.php?cat=280>

Έρευνα για το Κτίριο Μορφολογική Περιγραφή

Εικόνα 10 : Α. όψη επί της Οδού Αλατσάτων c. 1947-50

Εικόνα 11 : Αποψη του κτιρίου (Α. εσωτερική παρειά) c. 1981

Με βάση τις βιβλιογραφικές αναφορές, στο αρχικό κτίριο του 1903, η φέρουσα τοιχοποιία φαίνεται ότι αποτελούνταν από τριόστρωτη αργολιθοδομή, πάχους 60 πόντων, από κόκκινο Πεντελικό λίθο. Με βάση τα φωτογραφικά τεκμήρια του 1903-1950, οι αρμοί της λιθοδομής φαίνεται ότι προεξείχαν, τονίζοντας το περίγραμμα των ακανόνιστων λίθων. Τα περιγράμματα των ανοιγμάτων διαμορφώνονταν με λαξευμένους (διασταυρούμενους) γωνιόλιθους ορθογωνικής διατομής. Επίσης παρατηρείται η ύπαρξη δύο τετράριχτων ξύλινων στεγών με κεραμιδοκάλυψη, στο τμήμα του κτίσματος όπου διέμενε οι οικογένεια Ντάνκαν. Συγκρίνοντας τις φωτογραφίες του 1920 & 1945-60 προ της αποκατάστασης του 1987 με τις φωτογραφίες μετά την αποκατάσταση παρατηρείται η ύπαρξή των ίδιων λίθων στα ανοίγματα, οι οποίοι διατηρούνται μέχρι σήμερα¹.

Κατά το διάστημα 1921-1940 στην Α. πλευρά του κτιρίου, φαίνεται ότι κατέρρευσαν οι στέγες και διανοίχθηκαν επιπλέον ανοίγματα: στα ΝΑ πόρτα με μικρή κλίμακα, εκατέρωθεν της οποίας διακρίνονται, ακριβώς κάτω από την υπερκείμενη αυθεντική σειρά μικρών παραθύρων της άνωζώνης, δύο νέα παράθυρα με σιδεριές καθώς και μεγάλο άνοιγμα στα ΒΑ. Επιπρόσθετα, συγκριτικά με την φωτογραφία του 1920, στα προαναφερθέντα φωτογραφικά τεκμήρια παρατηρείται ότι δεν υπάρχει συμμετρία στον αριθμό των αυθεντικών μικρών παραθύρων της άνωζώνης (από αριστερά μετρώνται 3, 4 & 4 ανοίγματα) αλλά και διακοπή της λίθινης ποδιάς αυτών. Επίσης παρατηρείται απουσία λίθινου πρεκίου και ποδιάς στα νέα ανοίγματα.

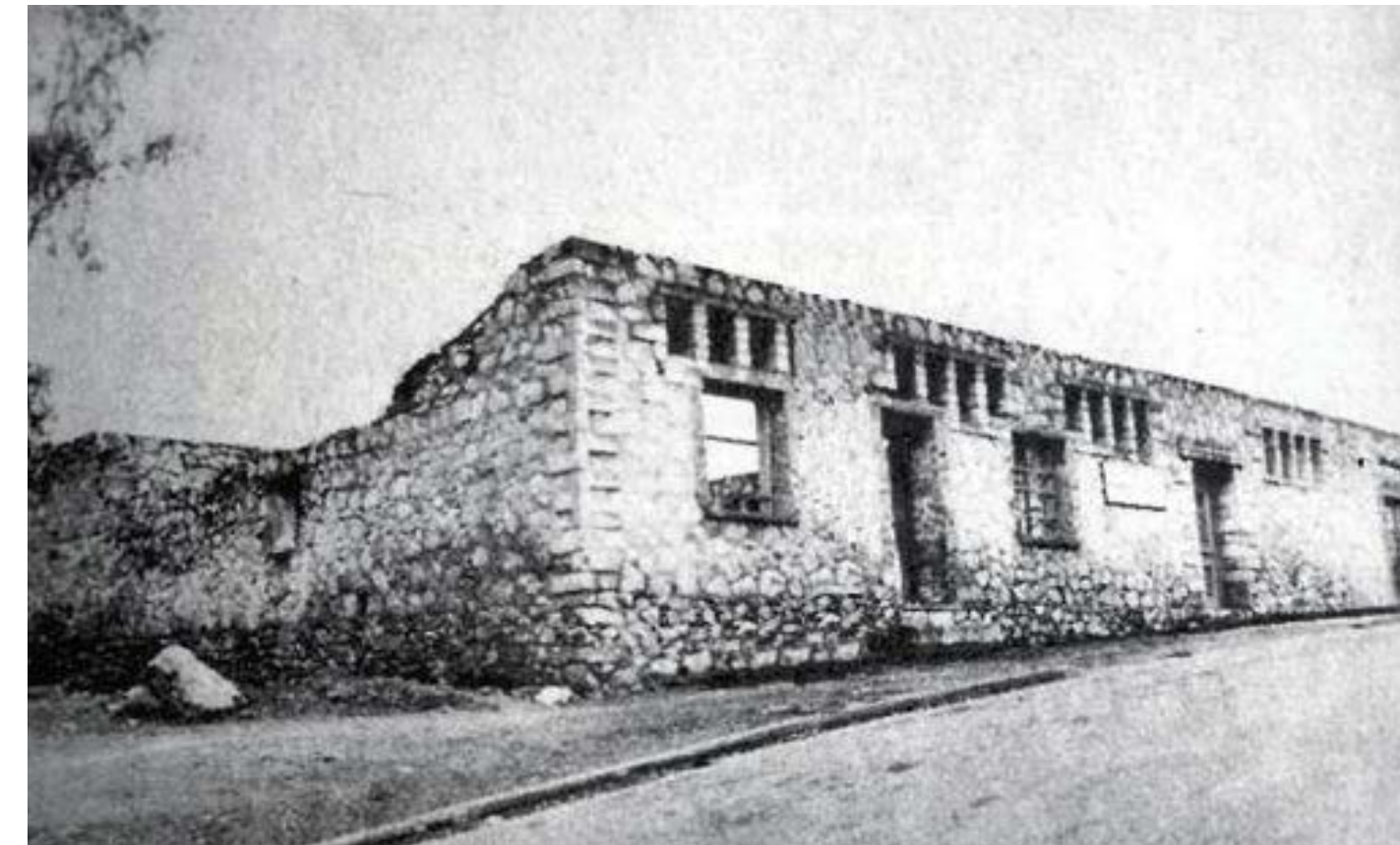

Εικόνα 12: Ντάνκαν στην πόρτα (πιθ. Β. πλευρά) της οικίας στον Κοπανά με χορεύτριες της c.1920

Η αναστήλωση του 1985-87 φαίνεται ότι ακολούθησε την αρχική μορφολογία του κτιρίου, διατηρώντας τη σωζόμενη λιθοδομή, συμπληρώνοντας τις απώλειες, με παρόμοιο δομικό υλικό και εκτελώντας εκτεταμένες επεμβάσεις με νέο φέροντα οργανισμό από οπλισμένο σκυρόδεμα (δώμα, δοκάρια στο εσωτερικό) καθώς και ανακαίνιση των όψεων με στοιχεία μοντέρνας αρχιτεκτονικής (δώμα από οπλισμένο σκυρόδεμα, επέκταση κτιρίου στη Ν. πλευρά με οπτοπλινθοδομή και εννέα νέα ανοίγματα και φεγγίτες, διάνοιξη θύρας & τοποθέτηση κλίμακας στη Ν. πλευρά, προσθήκη ξύλινων πορτών και κουφωμάτων αλουμινίου).

Στη Β. όψη υπάρχει νεότερη προσθήκη δίριχτου στεγάστρου, άνωθεν της Β. θύρας, το οποίο στηρίζεται στο περιμετρικό στηθαίο του οικοπέδου, με δύο τσιμεντένιους πεσσούς, επενδεδυμένους με πλάκες Καρύστου.

Οι εξωτερικές τοιχοποιίες φέρουν επισκευασμένους τσιμεντιτικούς αρμούς οι οποίοι είτε είναι στο ίδιο επίπεδο με τις εξωτερικές έδρες των λίθων είτε τις υπερκαλύπτουν. Εσωτερικά οι λίθινες τοιχοποιίες άλλοτε είναι εμφανείς με νεότερο τσιμεντιτικό αρμολόγημα και άλλοτε καλύπτονται από λευκό σοβά.

Εικόνα 13 : ΝΑ πλευρά επί της οδού Αλατσάτων. Παρατηρείται η ύπαρξη νέων ανοιγμάτων & ξύλινης ταμπλαδοτής πόρτας (2η από δεξιά) (πιθ. προ του 1940 ή στην κατοχή) καθώς δεν διαφαίνεται στήλος ΔΕΗ (ηλεκτροφωτισμός) ούτε δέντρα.

Η Υπάρχουσα Κατάσταση

Εξωτερικό Κέλυφος

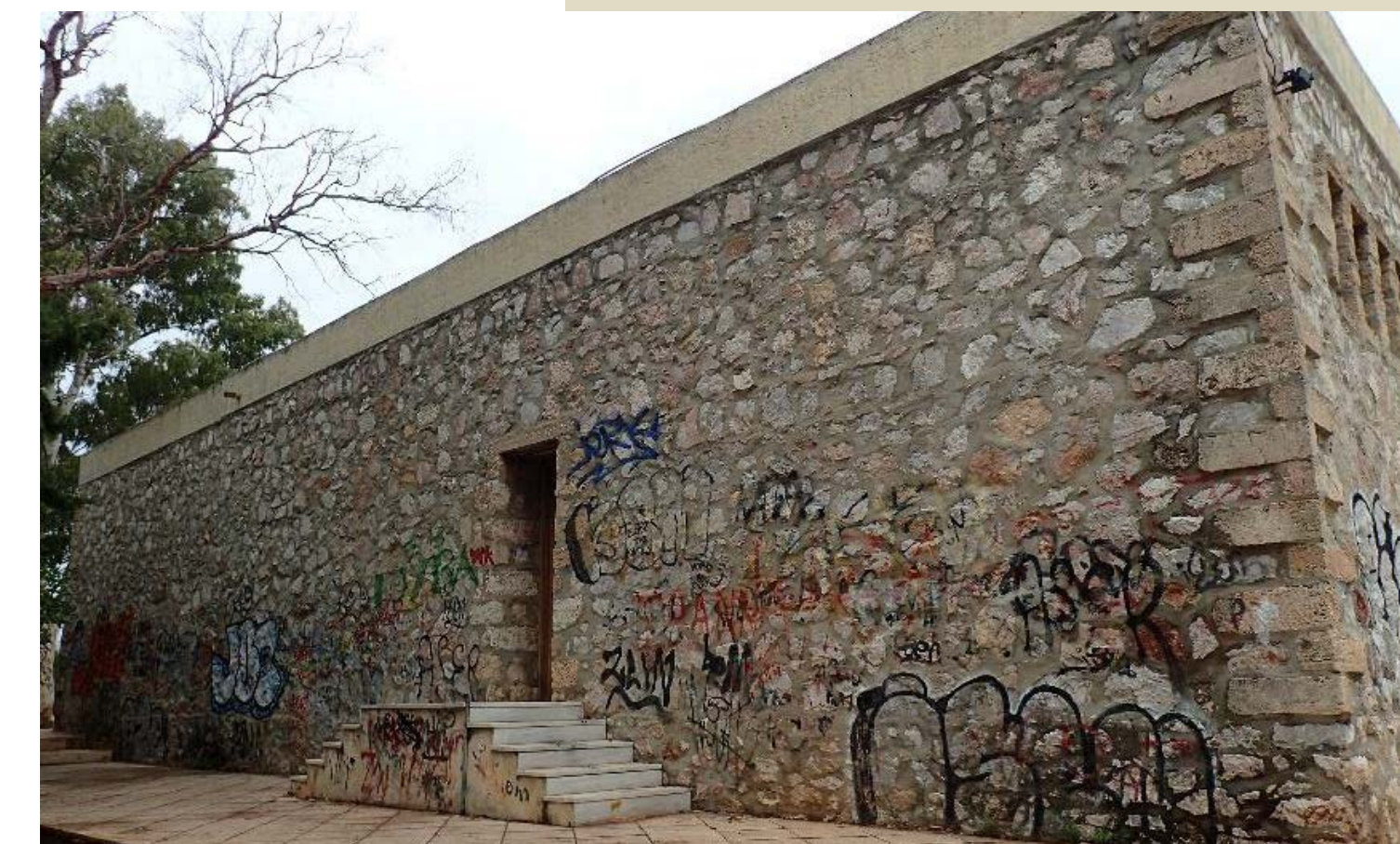
Εικόνα 14 : Βόρεια Όψη του Κτιρίου

Εικόνα 15 : Ανατολική Όψη του Κτιρίου

Εικόνα 16 : Δυτική Όψη του Κτιρίου

Εικόνα 17 : Δυτική Όψη του Κτιρίου

Η Υπάρχουσα Κατάσταση

Περιγραφή του Εσωτερικού Χώρου

Εικόνα 18 : Είσοδος

Μετά από την έρευνα, την μελέτη βιβλιογραφικών αναφορών για την υπάρχουσα κατάσταση του κτιρίου, πραγματοποιήθηκε επιτόπια επίσκεψη όπου έγινε και ξενάγηση από ένα μέλος του διοικητικού συμβουλίου του Κέντρου Χορού Ντάνκαν.

Το ορθογωνικό αυτό κτίριο είναι ισόγειο και αποτελείται από δύο κύριους χώρους, τις δύο αίθουσες χορού, έκτασης 144 τ.μ. και 84 τ.μ. Επίσης περιλαμβάνει και δευτερεύοντες βοηθητικούς χώρους, οι οποίοι είναι ο χώρος υποδοχής/reception, η κουζίνα, ο χώρος συσκέψεων, ο χώρος των γραφείων, ο χώρος καθιστικού, τα δύο αποδυτήρια, η αποθήκη και τα w.c που καλύπτουν συνολικά τα 455,08 τ.μ. Το ύψος του κτιρίου χαρακτηρίζεται απλό και λιτό. Με την επίσκεψη του χώρου και την συλλογή πληροφοριών από το διοικητικό μέλος του Κέντρου Ντάνκαν έγινε πιο κατανοητή η κατάσταση της υπάρχουσας κατάστασης και πιο αντιληπτή η έκταση του καθέ χώρου του κτιρίου.

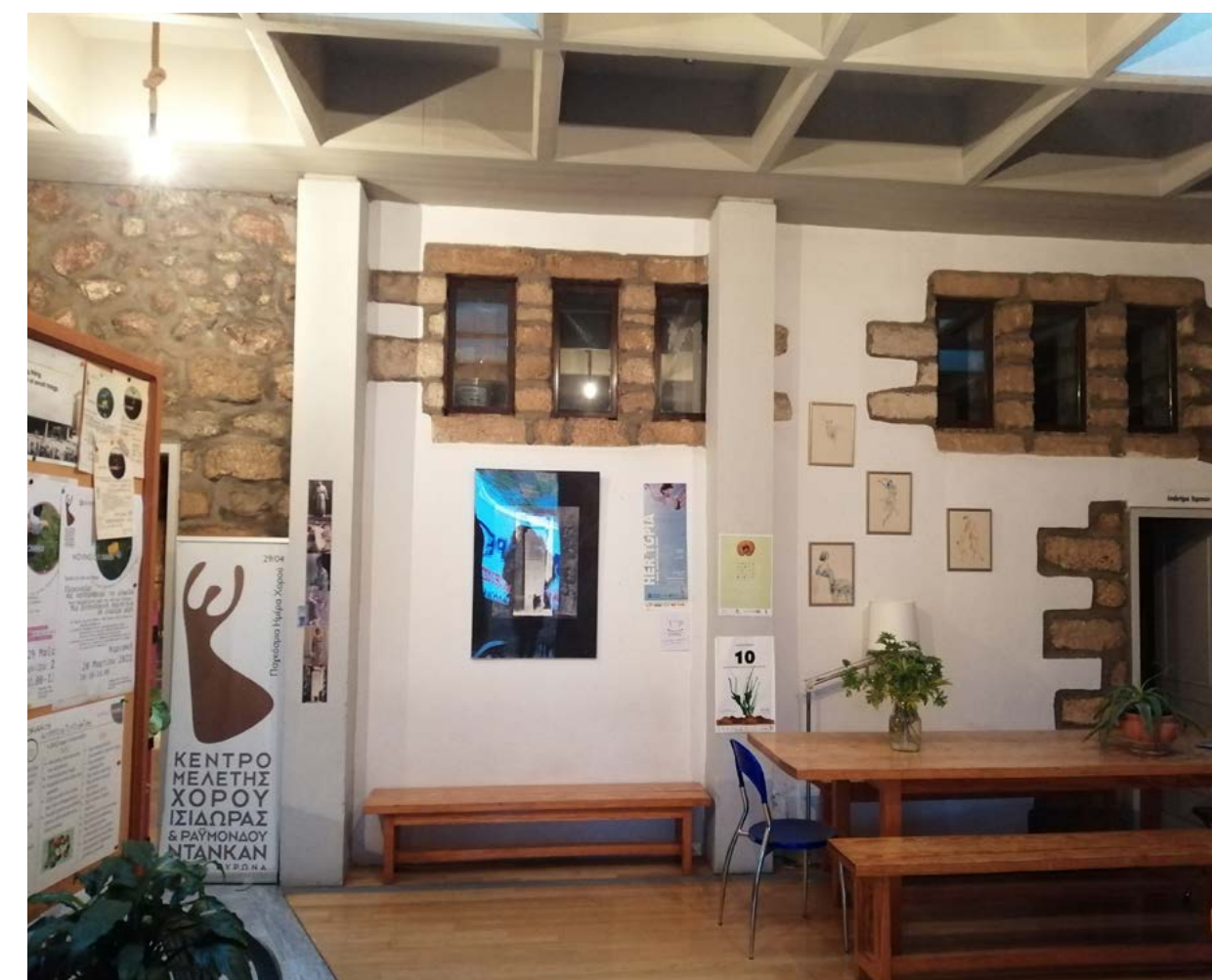
Εικόνα 19 : Όψη Αποδυτηρίων

Εικόνα 20 : Χώρος Υποδοχής

Εικόνα 21 : Κουζίνα

Εικόνα 22 : Χώρος Υποδοχής

Εικόνα 23 : Χώρος Υποδοχής

Εικόνα 24 : Χώρος Καθιστικού

Εικόνα 25 : Χώρος Καθιστικού

Εικόνα 26 : Γραφεία

Εικόνα 27 : Αίθουσα Χωρού_B

Εικόνα 28 : Αίθουσα Χωρού_B

Εικόνα 29 : Αίθουσα Χορού_B

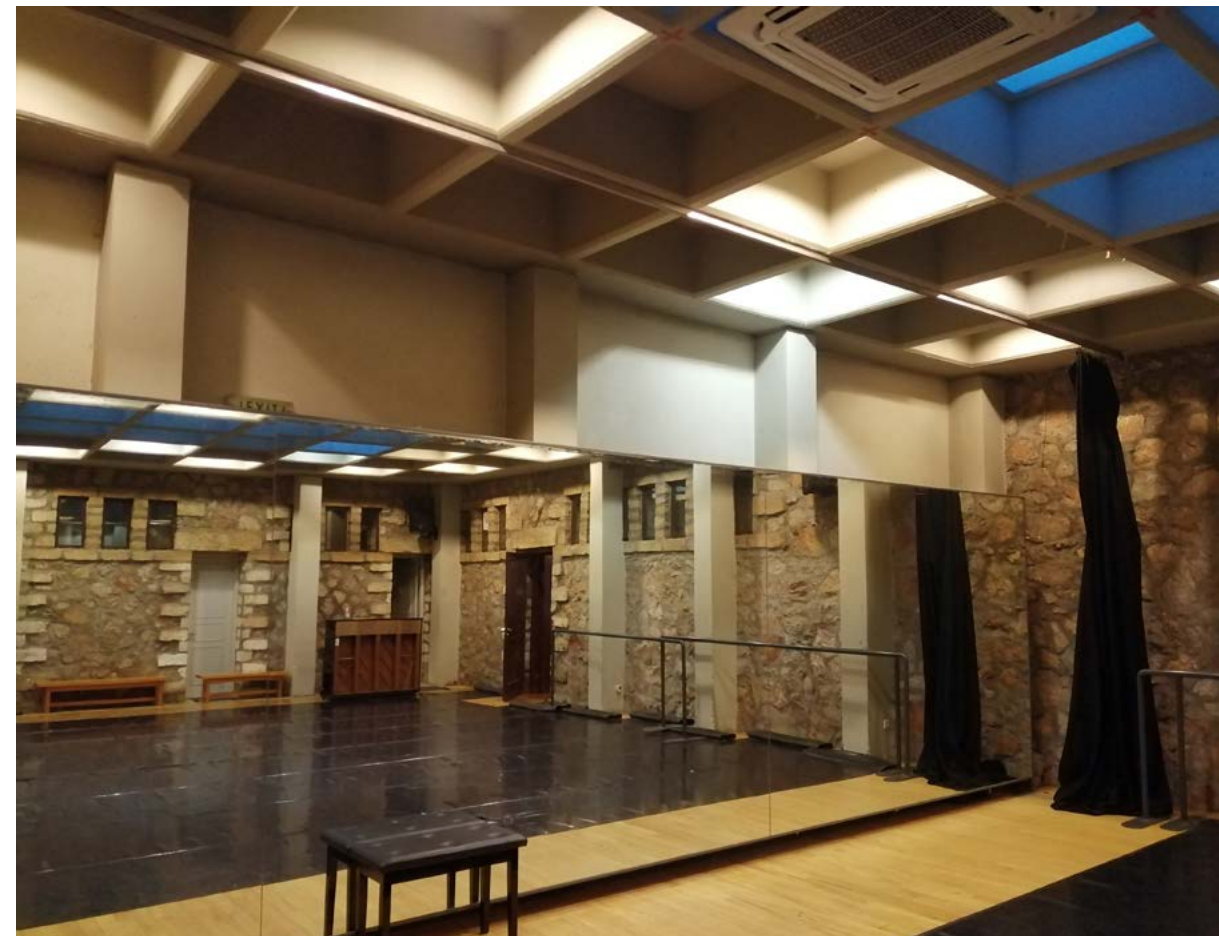
Εικόνα 31 : Αίθουσα Χορού_B

Εικόνα 30 : Αίθουσα Χορού_B

Εικόνα 32 : Αίθουσα Χορού_B και Όψη Εισόδου Αίθουσας_A

Εικόνα 33 : Αίθουσα Χορού_A

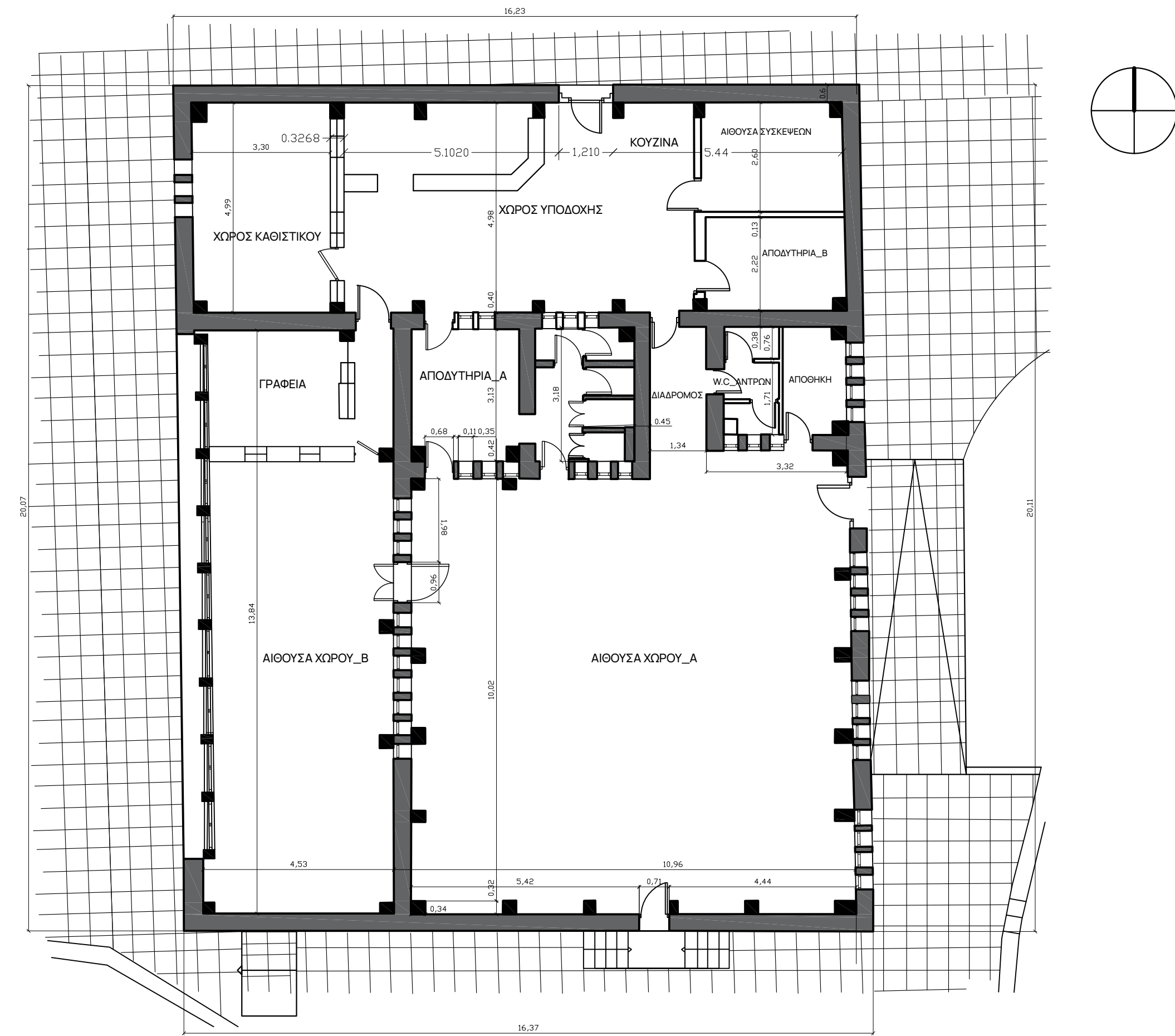

Εικόνα 34 : Αίθουσα Χορού_A

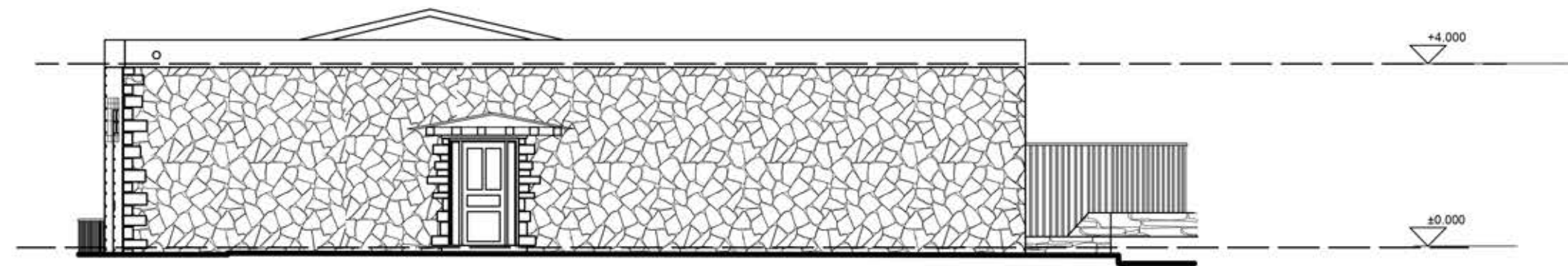
Εικόνα 35 : Αίθουσα Χορού_A

Η Υπάρχουσα Κατάσταση
Αποτύπωση του κτιρίου | Σχέδια

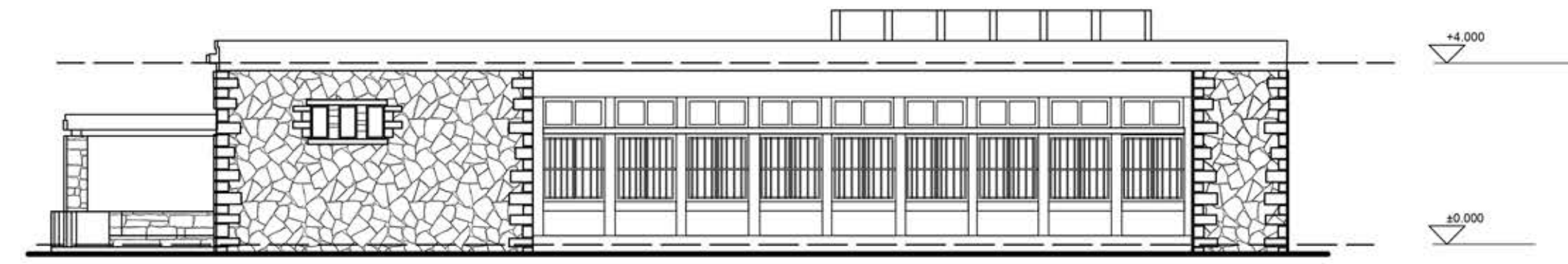
ΚΑΤΟΨΗ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

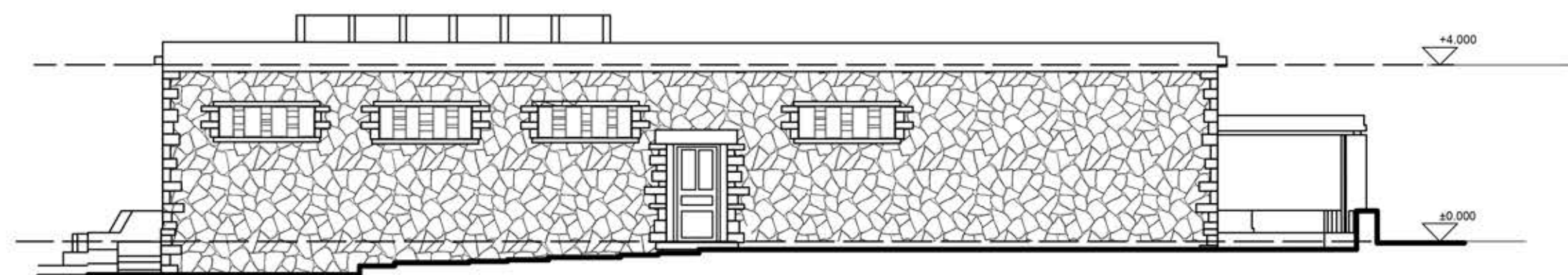
ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

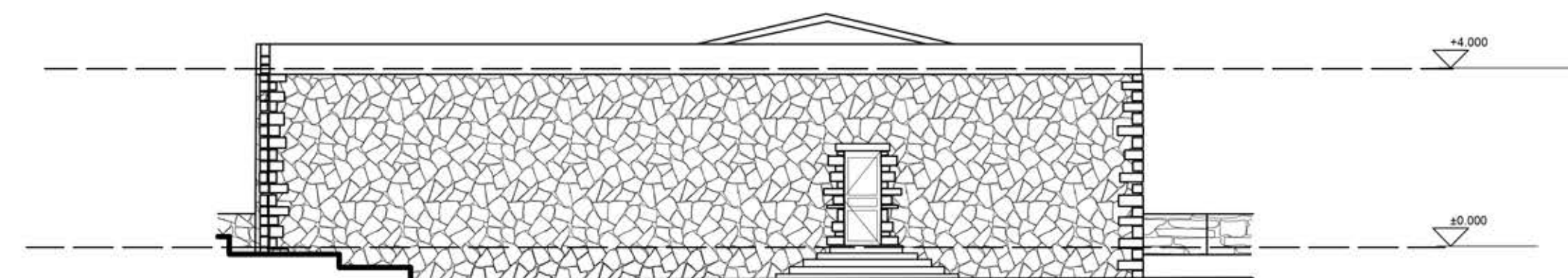
ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

Μέρος 2ο

Μελέτη Ι Σχεδιασμός

Απαιτήσεις Σχεδιασμού

Εικόνα 36 : Η Κεντρική είσοδος του κτιρίου

Από την έρευνα και την μελέτη της υπάρχουσας κατάστασης γίνεται κατανοητό ότι το κτίριο ως διατηρητέο μνημείο πρέπει να αντιμετωπιστεί με ένα ιδιαίτερο τρόπο έτσι ώστε να δημιουργηθεί ένας λειτουργικός και οπτικά αισθητικός χώρος βιβλιοθήκης και εστίασης. Η αξιοποίηση του εξωτερικού χώρου της κατοικίας ήταν επίσης μια ενδιαφέρουσα πρόκληση λόγω της τοποθεσίας του κτιρίου, (πάνω στον λόφο "Αύρα") και είναι ευνοϊκή για τον σχεδιασμό διότι παρέχει την θέα της Αθήνας και αποτελεί χώρο ιδιωτικότητας και αναψυχής λόγω της υψομετρικής διαφοράς του επιπέδου του οικοπέδου.

Οι παράμετροι που χαρακτηρίζουν την μελέτη είναι η λειτουργικότητα, η άνεση, η πληροφορία και η οπτική αισθητική.

Μέσα από αυτές τις παραμέτρους οι στόχοι που θα επιτευχθούν είναι:

1. Η Δημιουργία ενός κέντρου ανάγνωσης και αναψυχής.
2. Η ανάδειξη του κτιρίου ως μνημείο και την αναζωπύρωση της μνήμης της Ισιδώρας Ντάνκαν.
3. Βελτίωση της εικόνας της περιοχής με έναν δημόσιο χώρο που προσφέρει πληροφόρηση και ψυχαγωγία.
4. Ενδυνάμωση της σχέσης των κατοίκων με τους χώρους βιβλιοθήκης.

Εικόνα 37 : Η ανατολική όψη του κτιρίου.

Εσωτερικός Χώρος

Χώρος υποδοχής/Εισόδου

-Reception

-Χώρος Αναμονής

-W.C

Βιβλιοθήκη

-Χώρος βιβλίων

-Χώρος αναγνωστηρίου

Χώρος Εστίασης (Καφέ)

-Μπαρ

-Κουζίνα

-Χώρος αναγνωστηρίου/τραπεζιών

-Αποθήκη

Χώρος πολλαπλών χρήσεων

-χώρος παρουσίασης

-χώρος κοινού

Χώρος του προσωπικού

-Αίθουσα συνεδριάσεων

Εξωτερικός Χώρος

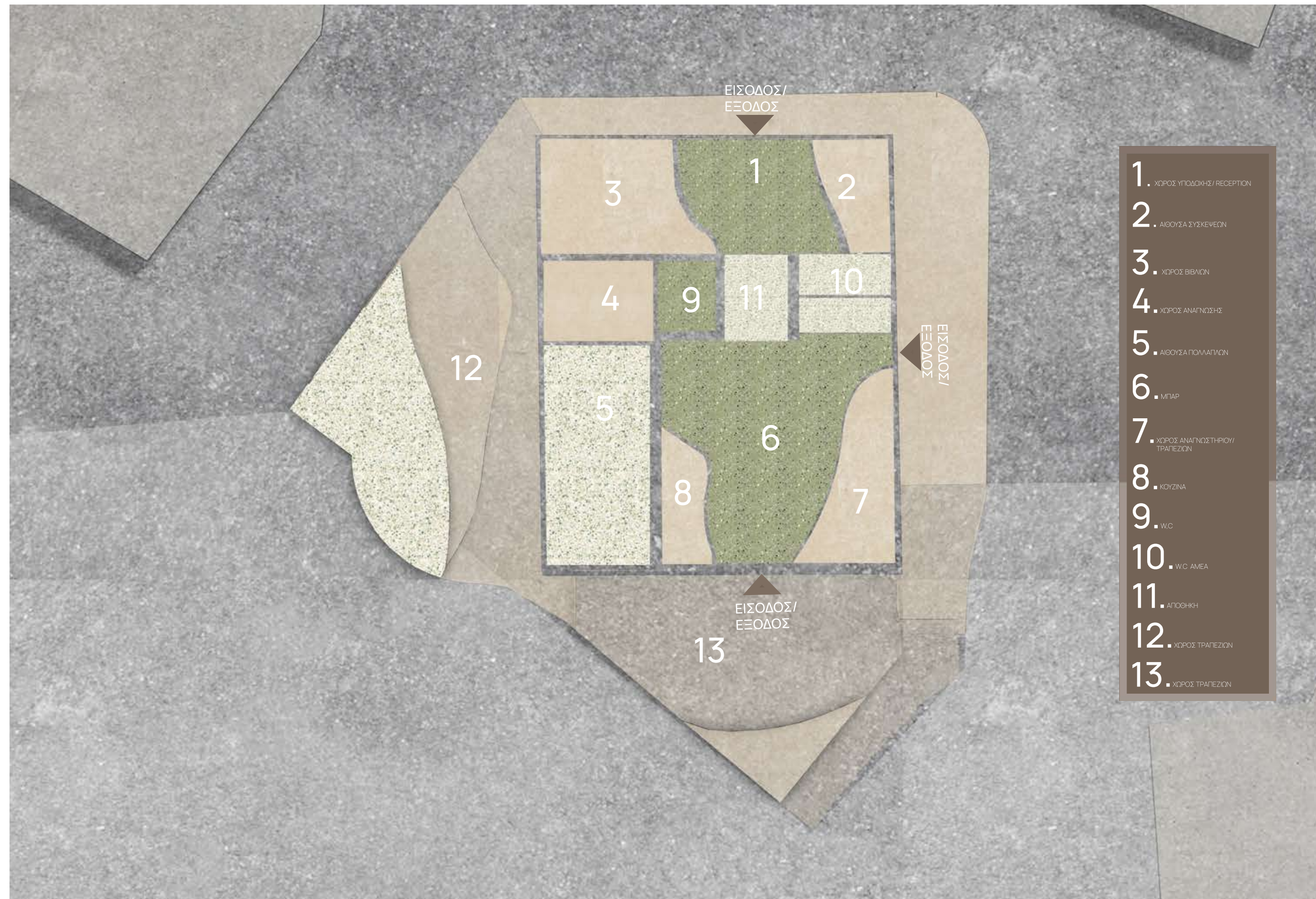
Χώρος πολλαπλών χρήσεων (επέκταση του εσωτερικού χώρου)

-χώρος παρουσίασης

-χώρος κοινού

-χώρος ανάγνωσης

Μελέτη Σχεδιασμός Οργανόγραμμα

Μελέτη Σχεδιασμός Η Κεντρική Ιδέα

Εικόνα 38 : Η Ισιδώρα Ντάνκαν με την χαρακτηριστική της ενδυμασία το πέπλο.

Η Κατοικία της Ισιδώρας Ντάνκαν, όπου βρίσκεται στον Βύρωνα επί του λόφου Αύρα, σχεδιάστηκε και κατασκευάστηκε το 1903 από τον αρχαιολάτρη αδελφό της Ραϋμόνδο, με τη βοήθεια του Αλέξανδρου Θ. Φιλαδέλφεια, έχοντας ως πρότυπο το Ανάκτορο του Αγαμέμνονα στις Μυκένες. Με την πάροδο του χρόνου αυτό το αυστηρά ορθοκανονικό κτίριο σε αντίθεση με τον αντισυμβατικό χαρακτήρα της ιδιοκτήτριας του, δεν χρησιμοποιήθηκε μόνο ως κατοικία αλλά ως χώρο εστίασης, ως θεατρικός χώρος και τέλος ως στέγαση του σημερινού κέντρου σχολής χορού Ισιδώρας & Ραϋμόνδου Ντάνκαν. Στόχος της επανάχρησης του κτιρίου ως Δημόσια Βιβλιοθήκη με χώρο εστίασης και εκθεσιακό χώρο είναι η δημιουργία ενός χώρου όπου θα προσφέρει στους κατοικούς της περιοχής αλλά και στους περαστικούς την δυνατότητα της ανάγνωσης, της ανάπαυσης και της ψυχαγωγίας.

Η λειτουργικότητα και η αισθητική που θα εφαρμοστεί για την κατοικία στην ουσία θα είναι μια αναζωπύρωση του ιδιαίτερου, φιλελεύθερου χαρακτήρα της Ισιδώρας Ντάνκαν αλλά και του επαγγέλματος της, τον χορό. Μέσα από τον χώρο εκφράζεται η κίνηση, η ελευθερία, η ευελιξία, η ένταση, στοιχεία που θα έχουν σημαντικό ρόλο για να αντικαταρροπιστεί η χορεύτρια σε αυτό το τετραγωνισμένο κτίσμα.

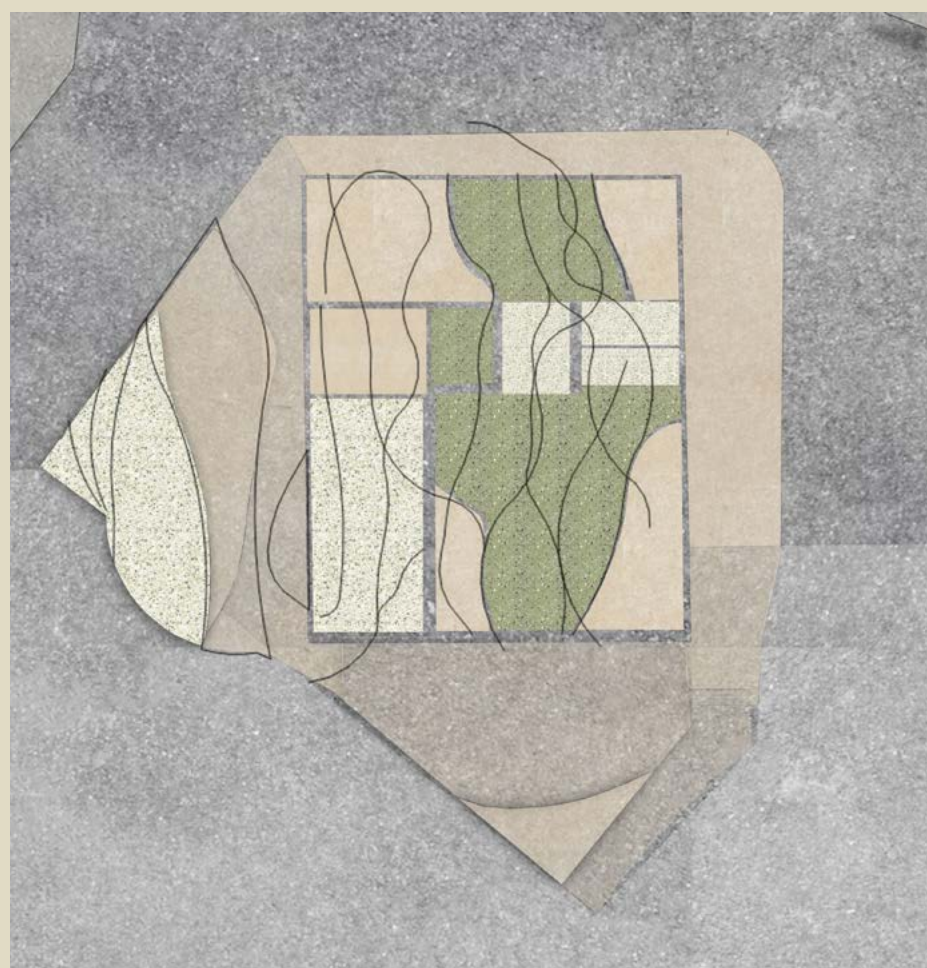
Στον σχεδιάσμο κυριαρχούν οργανικά σχήματα όπως η καμπύλη όπου υποδηλώνει πράξεις όπως την ροή, την κίνηση, την φυγή αλλά παράλληλα δημιουργεί χώρους και διαδρομές. Η χρωματική παλέτα, εμπνευσμένη από τον τύσιμο (πέπλο) ή μάλλον την γυμνότητα της Ισιδώρας, θα κινείται σε πιο γήινες αποχρώσεις, δίνοντας έτσι έμφαση περισσότερο στις μορφές που θα κυριαρχούν στο χώρο.

Εικόνα 39 : Η Ισιδώρα Ντάνκαν με την χαρακτηριστική της ενδυμασία το πέπλο.

Μέλετη τελικής πρότασης Τα στάδια προσέγγισης

Πρώτο Στάδιο

Μέσο της έρευνας και της μελέτης της προσωπικότητας και της καθημερινότητας της Ντάνκαν κύριο χαρακτηριστικό στοιχείο του αντισυμβατικού της χαρακτήρα σύμφωνα με τα δεδομένα της εποχής ήταν η ενδυμασίας της, το πέπλο. Το πέπλο χαρακτηρίζεται από την διαφάνεια του, την αίσθηση του ανάγλυφου, του ανάλαφρου, την ελευθερία και και συνδέεται με άμεσα με την κίνηση και την ροή.

Σαν πρώτη βάση για τον σχεδιασμό του χώρου ήταν η παρατήρηση των περιεργων οργανικών μορφών που δημιουργεί ένα πέπλο και των διαφορετικών επιπέδων που αποδίδονται με την παραμόρφωση του. Αποτυπώνοντας αυτές τις μορφές που προκύπτουν από το πέπλο και με την επιλεκτική απλοποίηση τους, ήταν οι κατευθυντήριες χαράξεις για τον διαχωρισμό των χώρων και λειτουργιών του κτιρίου.

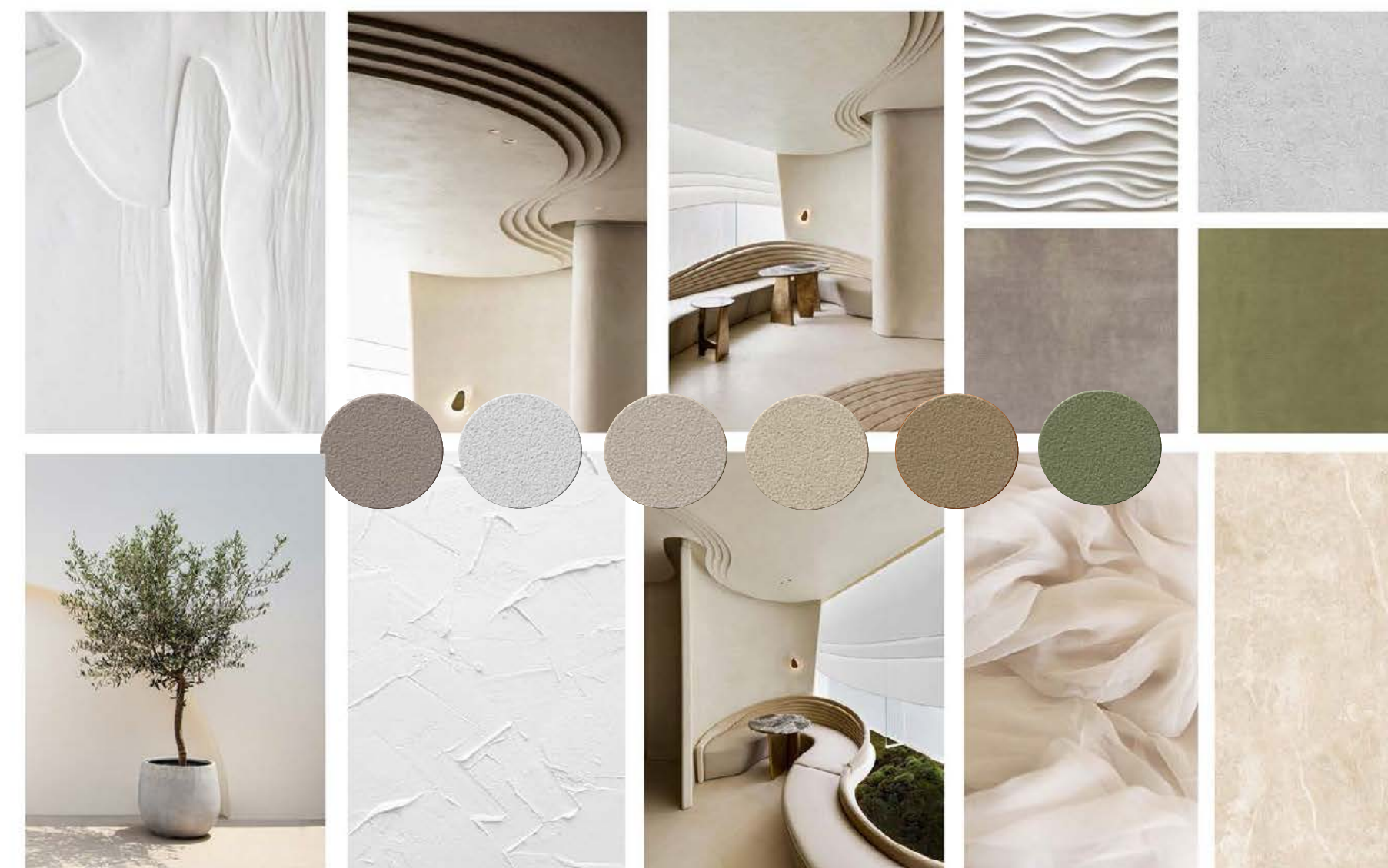
Δεύτερο Στάδιο

Τοποθετώντας αυτές τις χαράξεις πάνω στην ορθοκανονική κάτοψη και στο εξωτερικό χώρο του κτιρίου, με σκοπό να μην γίνει καμία καθοριστική αλλαγή στο φέρον οργανισμό του κτιρίου, στην αρχή δημιουργήθηκε ένας νοητός διαχωρισμός των χώρων, δηλαδή η σχεδίαση οργανικών μορφών πάνω στο δάπεδο και την εναλλαγή των υλικών του. Επίσης αυτές οι μορφές ήταν καθοριστικές και για τον σχεδιασμό της κατασκευής από γυψοσανίδα που διακρίνεται στην οροφή του κτιρίου, δίνοντας μια κατεύθυνση στον επισκέπτη μεσα από την φόρμα του και το φως που διαπέμπει. Στην συνέχεια, αξιοποιήθηκε η ιδιότητα του πέπλου, που δημιουργεί τρισδιάστατες οργανικές μορφές, στον σχεδιασμό μέσα από το παιχνίδι των επιπέδων στο εσωτερικό και εξωτερικό χώρο δίνοντας όχι μόνο την αίσθηση της κίνησης αλλά και της οριοθέτησης των χώρων δημιουργώντας παράλληλα έναν διάλογο μεταξύ εσωτερικού και εξωτερικού χώρου, πληρώντας παράλληλα τις προϋποθέσεις της εργονομίας και της λειτουργικότητας ενός χώρου βιβλιοθήκης, εστίασης αλλά και χώρου εκδηλώσεων.

Μέλετη τελικής πρότασης Τελική Πρόταση

Η τελική πρόταση λειτουργεί ως διάλογος μεταξύ του εξωτερικού περιβλήματος του κτιρίου ως διατηρητέο μνημείο και την αποτύπωση του εμβληματικού χαρακτήρα της ιδιοκτήτριας του, Ισιδώρας Ντάνκαν. Η αρχιτεκτονική προσέγγιση διαμορφώνει ένα δίπολο καθώς το κτίριο εξωτερικά, είναι σχεδιασμένο με πρότυπο το ανάκτορο του Αγαμέμνονα και έχει ένα καθαρά αυστηρό ορθογωνικό σχήμα, ενώ στο εσωτερικό έγινε η προσπάθεια να αποτυπωθεί και αναδιπλωθεί ο χαρακτήρας της Ντάνκαν μέσα από την δημιουργία οργανικών μορφών και την εφαρμογή της εναλλαγής των επιπέδων στο χώρο, όπου όρισαν χώρους, διαδρόμους, σημεία στάσης.

Στο εξωτερικό κέλυφος η μόνη αλλαγή που εφαρμόστηκε είναι η αφαίρεση της μετέπειτα πρόσθετης οπτοπλινθοδομής και την αντικατάσταση της με μια γυάλινη πρόσοψη.

Μέλετη τελικής πρότασης

Σχέδια

ΚΑΤΟΨΗ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

TOMH A - A

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

TOMH B - B

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ / ΤΟΜΗ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ

ΚΛΙΜΑΚΑ 1:100

Μέλετη τελικής πρότασης

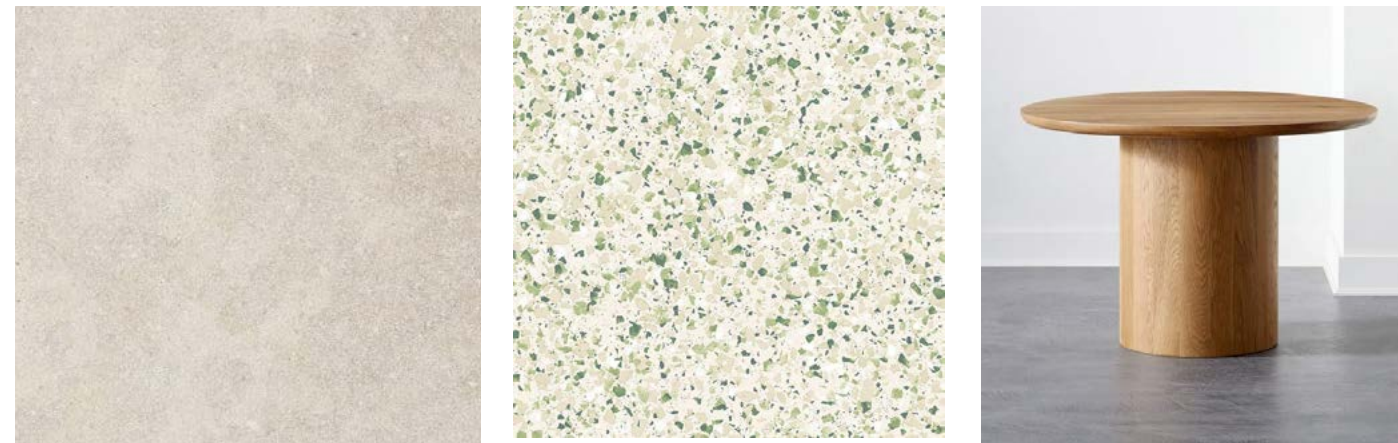
Υλικά και Έπιπλα

Τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν στον εσωτερικό χώρο για το δάπεδο είναι δύο μωσαϊκά σε διαφορετικές αποχρώσεις του πράσινου της ελιάς και ένα μπεζ μάρμαρο που μέσα από την εναλλαγή των χρωμάτων υποδηλώνουν την κίνηση αλλά και την οριοθέτηση του χώρου. Οι τοίχοι και οι κολώνες έχουν επενδυθεί με επίχρισμα μπεζ πατητή τσιμεντοκονία. Σαν διαχωριστικό στον χώρο υποδοχής και στην αίθουσα πολλαπλών χρήσεων χρησιμοποιήθηκε γυαλί αυλακωτό.

Στις βιβλιοθήκες και στα έπιπλα όπως καρέκλες, τραπέζια που παρατηρούνται σε όλο τον εσωτερικό χώρο και κυρίως στο χώρο του Μπαρ χρησιμοποιήθηκε το ξύλο βελανιδιάς, για την απόδοση μιας πιο απλής και λιτής αισθητικής. Στο χώρο του Μπαρ διακρίνεται και το αμμοβολημένο γυαλί. Στον εξωτερικό χώρο χρησιμοποιήθηκαν τα ίδια μωσαϊκά για το δάπεδο και κεραμικά πλακάκια χρώματος μπεζ. Τα έπιπλα που χρησιμοποιήθηκαν τόσο στο εσωτερικό όσο και στον εξωτερικό χώρο, κυρίως καρέκλες και τραπέζια έχουν ένα καθαρό και μινιμαλιστικό ύφος.

Φωτισμός

Μέσο των οργανικών μορφών που διακρίνονται στο δάπεδο με την εναλλαγή των υλικών στην οροφή πραγματοποιήθηκε ένας αντικατοπτρισμός των μορφών αυτών και σχεδιάστηκε μια κατασκευή τριών επιπέδων πάχους 50mm από γυψοσανίδα που έχει κρυφό φωτισμό LED και διατρέχει σε όλο το μήκος του κτιρίου. Σε όλους τους χώρους έχουν τοποθετηθεί σποτ οροφής και στο Μπαρ διακρίνονται και φωτιστικά οροφής με μινιμαλιστικό ύφος. Επίσης στο εξωτερικό χώρο χρησιμοποιήθηκαν σποτ δαπέδου κωνευτά.

Μέλετη τελικής πρότασης

Φύτευση

Τα δέντρα που τοποθετήθηκαν στον εξωτερικό χώρο του κτιρίου είναι η μαγνόλια μεγάνθης η οποία είναι η μόνη αειθαλής Μαγνόλια και έχει μεγάλα, δερματώδη, γυαλιστερά φύλλα, πράσινα στο επάνω μέρος και κοκκινωπά στο κάτω. Ανθοφορεί με πολύ αρωματικά, μεγάλα λουλούδια άσπρο- κρεμ σε σχήμα κυπέλλου το καλοκαίρι. Επιπλέον χρησιμοποιήθηκε ο ανθεκτικός θάμνος αγγελική και γρασίδι.

Μέλετη τελικής πρότασης
Φωτορεαλιστικές Απεικονίσεις

Χώρος Υποδοχής και Αναγνώστηριου

Χώρος Μπαρ

Χώρος Μπαρ

Χώρος Μπαρ

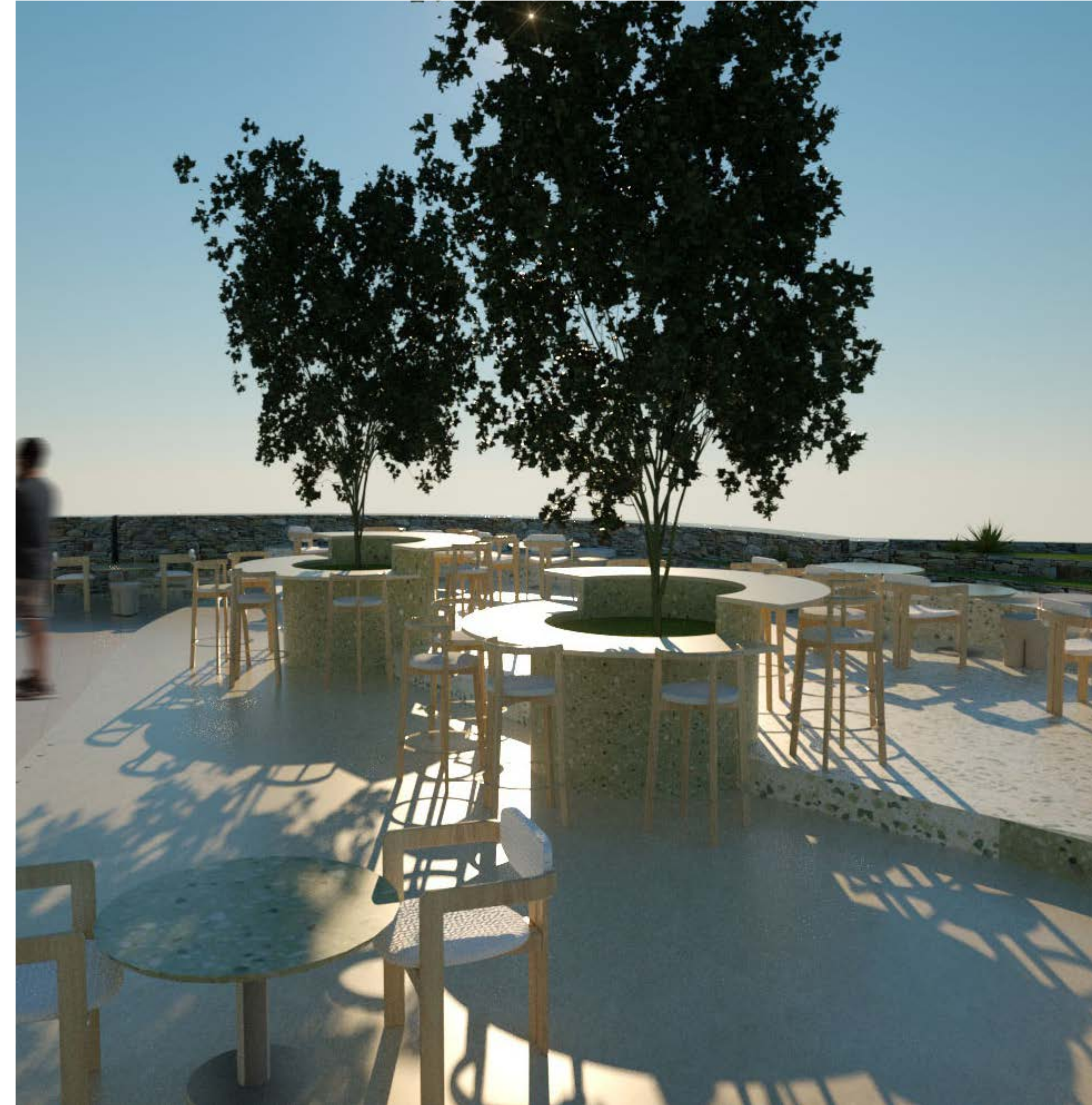

Χώρος Πολλαπλών Χρήσεων

Χώρος Πολλαπλών Χρήσεων

Εξωτερικός Χώρος
Χώρος τραπεζιών

Βιβλιογραφία

1. ΦΕΚ530Β/6-8-1984, Αρ.1675/39031

2. Τεχνική Έκθεση Κατάστασης Διατήρησης & Προτάσεων Συντήρησης Λιθοδομής Διατηρητέου Κτιρίου Οικία Ισιδώρας & Ρεϋμόνδου Ντάνκαν στην οδό Χρυσάφης 34, Βύρωνας, Αθήνα

3. Isadora Duncan. My life. Liveright; 2013.

4. Valentine Lecomte. The Dance of Isadora Duncan; 1952

Ιστότοποι

1. http://venceremos33.blogspot.com/2014/03/blog-post_6263.html
2. Σκρηβάνου, Ε. 2017. Ο Ναός της Ξυπόλητης Χορεύτριας. Περιοδικό Πόλις Βύρωνας: 11. [WWW] <https://issuu.com/polis.news/docs/polisvironasnewsno1> [Προσπέλαση 2/10/2020].

3. Το εκπληκτικό σπίτι της Ισιδώρα Ντάνκαν στον Βύρωνα -Η χορεύτρια με τις χλαμύδες. Απόσπασμα από την αυτοβιογραφία της Ισιδώρας Ντάνκαν [WWW] https://kataggeilte.blogspot.com/2017/12/blog-post_454.html (Προσπέλαση 2/10/2020).

4. <https://www.duncandancecenter.org/%cf%80%ce%f%ce%b9%ce%bf%ce%af-%ce%b5%ce%af%ce%b-c%ce%b1%cf%83%cf%84%ce%b5/%ce%b-f%ce%b9-%cf%87%cf%8e%cf%81%ce%bf%ce%b9/>

5. <https://www.isadoraduncanarchive.org/dancer/1/>

6. <https://kede.gr/vyronas-meleti-anakataskevis-tou-ktiriou-ntankan/>

7. <https://horomidis.gr/product/magnolia-grandiflora-gallisoniensis-magnolia-megatheis-0/>

8. <https://www.mixanitouxronou.gr/isidora-ntankan-i-xipoliti-choreftria-pou-empnefstike-apo-tin-elliniki-mithologia-ke-fotografithike-brosta-apo-tis-kariatides-pnigike-apo-to-foulari-pou-blechtike-stis-ropes-tou-aftokinitou-tis/>

9. http://venceremos33.blogspot.com/2014/03/blog-post_6263.html

Πηγές Οπτικού Υλικού

Εικόνα 1,3 : <https://www.isadoraduncanarchive.org/dancer/1/>

Εικόνα 2,38 : Valentine Lecomte. The Dance of Isadora Duncan; 1952

Εικόνα 7: http://venceremos33.blogspot.com/2014/03/blog-post_6263.html

Εικόνα 8: <https://amarysia.gr/%CE%B1%CF%84%CE%B1%CE%BE%CE%B9%CE%B-D%CF%8C%CE%BC%CE%B7%CF%84%CE%B1/%CE%BC%CE%BF%CF%85%CF%83%CE%B5%CE%AF%CE%BF-%CE%B9%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CE%B2%CF%8D%CF%81%CF%89%CE%B-D%CE%B1-%CF%84%CE%BF-%CE%BD%CE%AD%CE%BF-%CF%84%CE%B-F%CF%80%CF%8C%CF%83%CE%B7>

Εικόνα 4,5,6,9,10,11,12,13,14,15,16,17,36: Παυλοπούλου Λυδία-Χαρά, 2020, Τεχνική Έκθεση Κατάστασης Διατήρησης & Προτάσεων Συντήρησης Λιθοδομής Διατηρητέου Κτιρίου Οικία Ισιδώρας & Ρεϋμόνδου Ντάνκαν στην οδό Χρυσάφης 34, Βύρωνας, Αθήνα.

Εικόνα 18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33,34,35 : “Προσωπικό αρχείο”

Εικόνα 37 : <https://www.ednetwork.eu/member/duncan-dance-research-center>

Εικόνα 39: <https://www.cretalive.gr/istoria/i-kriti-opos-tin-apatthanatise-i-nellys>